

Føroya Handverksmeistarafelag og Føroya Handverkarafelag.

Tekniski skúli í Havn letur kanska aftur, og lærlingarnir noyðast til Danmarkar

Vandi er fyri, at allir føroyskir handverkslærlingar noyðast at skifta bústað til Danmarkar og at fara á tekniska skúla í Danmark, hóast teir læra í Føroyum, um semja ikki fæst millum landsstýrið og handverksvinnuna, skriva formenninir í Føroya Handverksmeistarafelag og Føroya Handverkarafelag

Til tykkum ungu, foreldur og onnur áhugað.

Tann skjótt 20 ára langa ósemjan millum handverksvinnuna og landsins myndugleikar um handverkarútbúgvingina kann í ringasta føri enda við, at tekniski skúli í Havn letur aftur, og lærlingarnir fara til Danmarkar at læra.

Seinastu tvey, trí áriní hava fjölmiðlarnir so javnan borið tíðindi um rumbul viðvíkjandi teknisku skúlanum og útbúgvingini av handverkslærlingum og SIT-næmingum (næmingar, ið ganga á Støðisútbúgving Innan Tøkni).

Hesi tíðindi ørkymla sjálvandi foreldur at ungum, ið hava hug at læra til handverkara.

Misskiljingarnar eru eisini mangar millum fólk. Tað er ikki so logið, tí ósemjurnar millum handverksvinnuna og landsmyndugleikarnar eru fleiri. Ósemja er um útbúgvingarlógir og um, hvør skal stýra teknisku skúlanum.

Føroya Handverkarafelag og Føroya Handverksmeistarafelag vilja við hesum royna at greiða nærri frá, hvat ið ósemjurnar eru um, og hvørji sjónarmið feløgini hava, sum landsmyndugleikarnir ikki vilja vita av.

Handverkslæra øðrvísi

Handverkslæran líkist ikki øðrum útbúgvingum av teimum ungu í 16-20 ára aldri, tí tey ungu søkja ikki um at sleppa á ein almennan skúla, men biðja ein handverksmeistara um at sleppa í læru.

Sleppur tann ungi í læru, skal lærumeistarin gera sáttmála við lærlingin. Í sáttmálanum stendur hvørja læru, tann ungi fer undir, hvussu langa tíð læran tekur, og hvat ið lærlingurin skal hava í løn.

Føroya Landfúti skal góðkenna lærusáttmálan. Lærumeistari og lærlingur eru tá bundnir av hesum sáttmála alla lærutíðina, t.e. í eini 4 ár.

Lærlingar ganga eisini í skúla - tekniska skúla - eina tíð hvørt læruár, tilsamans í umleið 1 ár. Skúlagongdin er eitt sum eitt ískoyti til handaligu læruna.

Adrenn lærutíðin er av, skal lærlingurin vanliga upp til sveinaroynd.

Teir stovnar, ið hava við handverksútbúgvingar at gera, eru Føroya Læruráð,

Hogni Højgaard, formaður í Føroya Handverkarafelagi

Landsskúlafyrirsitingin og teknisku skúlarin Meiri um hesar niðanfyrir.

Høvuðsorðin til ósemjurnar

Tað er torført at greiða frá, hví tað so ofta er rumbul um handverksútbúgvingarnar, og ivaleyst eisini torført at skilja hjá vanligu føroyinginum, hvat ið allar ósemjurnar eru um.

Sum greitt frá omanfyri, er tað heilt øðrvísi at fara at læra til handverkara enn t.d. at fara á studentaskúla ella HF. Í fyrsta lagi, tí meginparturin av læruni fer fram hjá einum privatum persóni ella virki. Í øðrum lagi, tí lærlingurin bindur seg til læruplássid í eini 4 ár við sáttmála. Í triðja lagi, tí útbúgvingin endar við sveinabrevi, ið gevur yrkisfærleika.

Í fjórða lagi kann nevast - og tað er sera týðningarmikið - at fakini sjálvi avgera karmarnar um útbúgvingina. Meiri um hetta í brotinum undir yvirskriftin »Føroya Læruráð«

Fakini kunnu eisini gera av, hvussu nógv skulu útbúgvast í viðkomandi faki. Í Danmark avmarkaði vinnan t.d. atgongdina til frisør-fakið.

Hetta er eitt prinsipp, vinnan ikki vil sleppa, tí tað tryggjar, at »ovurfremleiðsla« ikki verður av

handverkarum, t.v.s., at ungdomar verða tiknir í læru, men ganga arbeidssleysir, tá ið teir hava fingið sveinabrevið í hondina.

Soleiðis er ikki hjá studentaskúlanæmingum ella hf-næmingum. Har sleppa øll at royna seg, ið hava gingið nógv leingi í fólkaskúlanum.

Royndir av at lata tað almenna umsita yrkisútbúgvingar ræða. Vit minnst øll skilið av teknisku assistentunum. Hóast nóg mikið var til av tekniskum assistentum, varð hildið á við útbúgvingini, sum allir skuldu í praktikk. Og tá ið privatu virkinu ikki orkaðu at taka imóti, var onki annað at gera enn at fylla almennar arbeidsplassir við praktikantum, tey ikki høvdu brúk fyri.

Handverkslæran er soleiðis eitt arbeidsmarknaðarmál og ikki eitt skúlamál hjá landsstýrinum. Og soleiðis var til 1978, tá ið lögtingslógin um skúlafyrirsitingin kom í gildi.

Hvørki tey fólkini, ið evnaðu lógina um skúlafyrirsitingin ella lögtingsmenninir, sum samtyktu lógina í 1978, skiltu munin millum yrkisútbúgvingar og skúlaútbúgvingar. Avleiðingin var, at lógin kom ikki at samsvara lærlingalógina og viðtøkunum fyri teknisku skúlarin.

Vandi er fyri at lærlingar í framtíðini mugu skifta bústað til Danmarkar og fara á tekniska skúla har, hóast teir læra í Føroyum

ikki enn fatað munin.

Landsskúlastjórin og skiftandi landsstýri halda seg til lógina um skúlafyrirsitingin, ið partvist heimilar teimum at blanda seg uppi handverksútbúgvingar, meðan handverksvinnan og Læruráðið sjálvandi halda seg til lærlingalógina frá 1954, sum enn er í gildi, og til viðtøkurnar fyri tekniskar skúlar sum sjálvognarstovnar, har ið stýrið hevur heimild at reka skúlan og eisini at seta stjóra, lærarar og annað starvsfólk.

Og tað er just hetta ósamsvar millum lógina um skúlafyrirsitingin øðrumegin og lærlingalóg og viðtøkur fyri tekniskar skúlar hinumegin, sum er høvuðsorðin til ósemjurnar millum vinnuna og landsmyndugleikarnar.

Onnur orsök til ósemju?

Ein onnur ósemja tók seg upp, tá ið Føroyar fingur blokkir í 1988.

Adrenn blokkir rindaði ríkiskassin 80% av tí tað kostaði at reka teknisku skúlarin og 100% til aðra undirvísing, ið endaði við ríkisgóðkendari próvtøku.

Og ríkiskassin rindaði 83% av allari skúlabýgging. Tað var soleiðis ríkiskassin, sum í høvuðsheitum jattaði pening til skúlarin.

Síðan 1988 verður ríkisstuðulin latin landskassaleikarnar.

Frá
Norðoya Javnaðarfelag

60 ára føðingardagsveitslan

verður á
Tekniska Skúla - Klaksvík
27. januar kl. 19.30

(Inngongd frá Borðoyarvík)

Kostnaður: Kr. 175,- fyri hvønn.

Tekningarlisti liggur hjá nevndarlimunum. (Tekningarfreistin er úti 22. januar).

Til ber at ringja: Tlf. 5.1210 - 5.6499 - 5.6940 - 5.7565 - 5.1006.

Norðoya Javnaðarfelag